N°. 56. A°. 1830

SURINAAMSCHE COURANT

Van Donderdag den 15den Julij.

SURINAME.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 13den dezer, het Schip *Rosina*, Kapt. B. F. Ipsen, van *Amsterdam*.

UITGEKLAARD.

Den 12den, het Schip *de Kolonist*, Kapt. D. Spreeuw, naar *Amsterdam*: lading: 495,375 ℔ Suiker, 33,015 ℔ sch. Katoen, en 1,555 ℔ vuile dito.

IN TEXEL GEARRIVEERD.

Den 28sten Mei, het Schip *Ipenrode*, Kapt. M. Charlau. — Den 31sten, het Schip *de Zorgvuldigheid*, Kapt. F. D. Dekker. — Idem het Schip *Anthonius Cornelia*, Kapt O. P. Blom. — Den 1sten Junij, het Schip *Henriette en Betsij*, Kapt. G. B. Bos.

IN HELVOET.

Den 28sten Mei, het Schip *Maria Agnita*, Kapt. P. Rijnbende.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

Amsterdam *den* 14 *Mei*. In de *Pruiss. Staats Zeitung* leest men het volgende: »Luidens brieven uit Canton van 3 December hadden alle vreemdelingen, met uitzondering der Amerikanen, hunne voorstellen aan de Keizerlijke regering ingezonden. De Onder-Koning had de Spaansche en Hollandsche faktorijen daarop ten antwoord gegeven: » dat zij moesten ophouden hem met hunne ellendige, armzalige verzoekschriften te bestormen, hem met hunne onzinnige, zoutelooze, onzamenhangende en hoogstverachtelijke woorden te kwellen, en zich voortaan niet weder aan dergelijke zotheden over te geven. Aanschouw eens, zegt hij, dit Hemelsche Rijk, deszelfs gouden oogst en kolossalen rijkdom, deszelfs overvloeijende nationale schatkist! Welke waarde kan het dan in den kleinhandel met al uwe barbaarsche volken stellen?" Ten slotte vermaant hij hen zich dood stil te houden, zoo zij niet het land wenschen uitgejaagd te worden.

(*Alg. Handelsblad.*)

FRANKRIJK.

Parijs *den* 30 *April*. Bij de eerste kamer van het koninklijk geregtshof is dezer dagen eene zonderlinge zaak behandeld. In den jare 1821, maakten de burggraaf *Sosthènes de la Rochefoucauld*, belast met het departement der fraaije kunsten, de gravin *du Caijla* (beminde van wijlen *Lodewijk XVIII*) en de markies *Alexander de Clermont-Tonnerre*, kolonel van den generalen staf, te zamen afspraak, om eenige Arabische paarden en cachemiren uit Egijpte te laten komen. De heer *Barbarij*, gewezen onderofficier der Mamelukken der keizerlijke garde, werd met den aankoop belast. Hij ontving omtrent zijne belooning onderscheidene beloften; behalve eene somme gelds zou hij ook een ambt bekomen. De gewezen Mameluk vertrok, en begaf zich van Alexandria naar Cairo. »Het bevreemdt mij niet, zeide mijn advocaat, dat de burggraaf *de la Rochefoucauld* (die als een ultra-roijalist bekend staat) den souverein van Egijpte in zijnen naam eene pendule liet aanbieden, en, om zoo spreken, van pacha tot pacha met zijne hoogheid onderhandelde (men lacht); maar de taak van *Barbarij* bleef desniettemin gevaarlijk. Alle bedenkelijke paspoorten en aanbevelingen zijn niet altijd een beveiligingsmiddel tegen de aanvallen der Beduijnen van de woestijn." — De heer *Barbarij* kwam in 1823 in Frankrijk terug, en had, behalve, de paarden en cachemiren, voor zijne rekening, vier allerfraaiste rammen aangekocht. De heer *de le Rochefoucauld* kreeg eene moedige harddraver, en mevrouw *de Caijla* was uitermate te vreden over de merrie, welke haar ten deel viel, en juist zoo mak en bevallig was, als zij besteld had. De heer *Clermont-Tonnerre* schroomde niet, in zijne briefwisseling van vriendschap tegen een oud soldaat van de keizerlijke garde te spreken. De heer *de la Rochefoucauld* echter was wat hoofscher en bood alleen *zijne gevoelens* aan. Op de rekeningen, welke voorhanden zijn, vindt men alleen melding gemaakt van het tolregt, dat te Marseille voor de rammen betaald werd; maar niet van den koopprijs en de kosten van hun vervoer en hunne voeding. De heer *Barbarij* beweert, dat de heer *de la Rochefoucauld* beloofd had, hem een en ander later ruim te zullen vergoeden; doch die beloften zijn niet vervuld. De lieden van mevrouw *du Caijla* namen de rammen in bezit en bragten ze naar Saint-Ouen; maar de heer *Barbarij* ontving er niet met al voor. Op de aanzoeken, welke gedaan werden, antwoordde de heer *de la Rochefoucauld*, dat de vier rammen hem als een geschenk en als eene hulde werden aangeboden; maar de gewezen Mameluk van de keizerlijke garde (zeide de advocaat) is te weinig hoveling om hulde te bewijzen, en niet rijk genoeg om geschenken te geven. Wat is er van die rammen geworden, die men weigert te betalen? Mevrouw de gravin *du Caijla* heeft te Saint-Ouen eene schapenfokkerij opgerigt; er zijn haar premien ter aanmoediging, en zelfs eene gouden medaille, toegewezen. Zij heeft eene industrie opgerigt, die nuttig voor Frankrijk, roemrijk voor haar zelve is, doch ook niet nadeelig voor haar geldelijken voorspoed zal zijn. De vier rammen, die met zorg in de stallen van mevrouw *du Caijla* bewaard, en met ophef aan vreemdelingen getoond worden, zijn thans meer dan 40,000 franken ieder waard; hunne jongen zijn tot 15,000 franken het stuk verkocht; en nu komt men aan een onbemiddeld man, aan een vader van vier kinderen, die deze zoo kostbare dieren geleverd heeft, zeggen: het is een geschenk, dat gij ons gegeven hebt; wij zijn u niets schuldig. *Barbarij* meende, dat het genoeg was, om hierover te klagen, om regt te verkrijgen; maar de regtbank van eersten aanleg heeft zijnen eisch van de hand gewezen, omdat niet bleek, dat hij de rammen werkelijk had verkocht, en de burggraaf *de la Rochefoucauld* opgaf, dat hij ze als eene hulde en een geschenk had bekomen. — Bij de verhooren heeft de heer *de la Rochefoucauld* gezegd; dat *Barbarij* was betaald, zoo niet in geld, althans in winstgevende bedieningen. Dan *Barbarij* heeft niets anders van hem verkregen dan den post van cipier bij het arresthuis van de nationale garde. Zijn advocaat beweerde voorts, dat de heer *de la Rochefoucauld* stellig beloofd had, den prijs der vier rammen te betalen.

De advocaat van den heer *de la Rochefoucauld* beweerde daarentegen, dat *Barbarij* geen last had gehad om de rammen te koopen; dat zijne rekening, ten bedrage van 30 of 40,000 franken, stiptelijk betaald was; dat men hem eene gratificatie van 2000 franken had beloofd, en hij er eene van 3960 ontvangen had; dat de rammen den heer *de la Rochefoucauld* als eene gift werden aangeboden; dat zij toen geene groote waarde hadden, en dat zij eerst sedert zij zich in de fokkerij van mevrouw *du Caijla* bevonden, in roep waren gekomen en de voorbrengselen zoo gezocht werden. Wijders heeft deze advocaat met klem het beginsel ingeroepen, dat, in zake van roerend goed, het bezit voor titel geldt.

Het hof heeft het vonnis van den eersten regter bevestigd, mits de heer *de la Rochefoucauld* in persoon voor het hof komt verklaren, dat hij de rammen *als eene hulde en een geschenk* heeft bekomen.

— Het ministeriele avondblad verzekert, dat de geruchten omtrent de ziekte van den Paus ongegrond zijn.

(*Arnh. Courant.*)

ADVERTISSEMENTEN.

Mengelwerk.

Beoordeeling *van het werk getijteld:* DE LAATSTE DAG VAN EENEN TER DOOD VEROORDEELDEN, *door* VICTOR HUGO.

Van de verschillende wijzen, op welke dit boek ontstaan kan zijn, houden wij het

voor het waarschijnlijkste, dat hetzelve het werk is van » eenen denker, die de natuur tot verrijking der kunst gadesloeg, eenen wijsgeer, » eenen dichter, wie weet het? die den laatsten » dag van eenen ter dood veroordeelden, het » geliefkoosd onderwerp van zijne mijmeringen, » aangegrepen heeft; of liever, die er zich door » heeft laten wegslepen, en er zich niet anders » van heeft kunnen ontdoen, dan door het in » een boek te besluiten." Als dichterlijk voortbrengsel valt de aanmerking weg, hoe het mogelijk is, dat een ter dood veroordeelde op den laatsten dag van zijn leven zoo veel kan schrijven. De laatste dag is het standpunt, waarop de menschkundige en menschlievende schrijver zijnen held plaatst, en hem daar doet opteekenen, niet alleen hetgeen hem nu overkomt, maar hetgeen dagen en weken voorafgegaan is. Als lectuur voor gevangenen en veroordeelden durven wij dit boekje minder aanbevelen. Het stelt eenen ongelukkigen voor, wel is waar niet misdeeld van goede hoedanigheden van verstand en hart, maar geheel verstoken van die vaste godsdienstige en zedelijke beginselen, die noodig waren, om hem zijn lot met gelatenheid te doen ondergaan, en hem evenzeer van het strafwaardige van zijne misdaad te overtuigen, als hij nu verbitterd is over het vonnis, hetwelk hem doemt tot den dood. Maar allerbelangrijkst is het werkje voor den menschenkenner, voor den wetgever en regter, van wiens bepaling en uitspraak ooit het leven of de dood van zijnen medemensch kan afhangen. Die berouwhebbende tuchteling, die na zijn ontslag het voornemen heeft, om een eerlijk man te zijn, maar met zijnen pas als *vrijgelaten galeiboef* nergens werk kan krijgen, en nu door honger weder tot stelen vervalt, en onder roof en moord oud wordt; dat aan elkander ketenen der galeiboeven, enz.— mogten zulke tafereelen niet te vergeefsch afgemaald zijn! Ja, als schildering, treffend gelijkende schildering van menschelijken hartstogt, van radelooze droefheid en wanhoop, als dichtstuk, ook zonder maat en rijm, is het werk een meesterstuk. De lezer oordeele uit het volgende, hetwelk wij hier en daar uitnemen:

» Ter dood veroordeeld! Ziedaar reeds vijf weken, dat ik opgesloten ben met deze gedachte; altijd met haar alleen, altijd ijzende van hare tegenwoordigheid, altijd gebukt onder haar gewigt! Wat ik doe, altijd staat zij daar, die helsche gedachte, altijd daar, aan mijne zijde, als een looden spooksel; afgunstig van iedere verstrooijing, staat zij daar altijd alleen, of tegenover mij, en schudt mij, rampzalige, met beide hare ijskoude handen, wanneer ik het hoofd afwenden, of de oogen sluiten wil.

» Alweêr heeft zij mij in den slaap vervolgd. Plotseling ontwakende, riep ik uit: O, 't is slechts een droom! Maar zie, nog eer mijne bezwarende oogen zich konden ontsluiten, om dat noodlottig denkbeeld geschreven te zien op al de akelige voorwerpen, die mij omringen, op de klamme, vochtige vloersteenen van mijnen kerker, in de bleeke stralen van mijne nachtlamp, in de grove draden mijner linnen kleeding, in de donkere gelaatstrekken van den schildwacht, wiens wapentuig door de traliën van mijnen kerker glinstert . . . , nog eer ik dit alles aanschouw, is het mij, of reeds eene stem mij in het oor heeft gefluisterd: » ter dood veroordeeld!"

» Ter dood veroordeeld," riep de menigte, en, terwijl men mij naar buiten leidde, stroomde al dat volk mij na, met een daverend geweld, als van een gebouw, dat ineenstort. Bedwelmd en wezenloos trad ik voort. Nu was er eene geheele omwenteling in mijne ziel ontstaan: zoo lang ik nog mijn doodvonnis niet had, voelde ik, dat ik ademde, dat mijn boezem klopte, dat ik leefde in dezelfde ruimte als de andere menschen, thans onderscheidde ik duidelijk, dat er iets, als een scheidsmuur, tusschen mij en mijne natuurgenooten stond. Niets, dat zich zóó meer aan mijn oog vertoonde als weleer.

» Ter dood veroordeeld! Wel nu, waarom niet? *De menschen*, ik herinner mij dit gelezen te hebben, ik weet niet in welk boek, waarin alleen dit goed was, *de menschen zijn allen ter dood veroordeeld met onbepaald uitstel.* Wat is er dan in mijnen toestand zoo veranderd?"

» Misschien, dat zij, die veroordeelen, dit geschrift gelezen hebbende, wat minder onbedacht zullen zijn, als er weêr eens zal worden geraadpleegd, of men een hoofd, dat denkt, of men het hoofd van een' mensch zal werpen in hetgeen zij de weegschaal der geregtigheid noemen. Misschien hebben zij, die ongelukkigen, nog nooit nagedacht over die langzame opklimming van folteringen, vervat in de weinige woorden van een doodvonnis. Hebben zij wel ooit een oogenblik vertoefd bij dat nijpende denkbeeld, dat er in den mensch, dien zij zoo ter dood doemen, een denkvermogen bestaat, een denkvermogen, dat gerekend had op het leven, eene ziel, die zich niet gemeenzaam heeft gemaakt met het denkbeeld van sterven? Neen, zij zien in dit alles niets dan den loodregten val van eene driehoekige bijl, en denken zeker, dat er voor den veroordeelden niets voorafgaat, niets volgt."

» 't Is tien ure.

» O mijn arm klein kind! Nog zes uren, en dan ben ik dood! Dan ben ik iets onreins, dat naar de steenen tafel van de snijkamer gesleept wordt. In de eene zal men een afdruksel maken van mijn hoofd; in de andere zal men het ontleedmes zetten in mijnen romp. Met het overschot zal men eene doodkist vullen, en die vracht zal in een' kuil op het kerkhof worden gesmeten.

» Zoo zullen zij met uwen vader handelen, die menschen, die mij geen van allen haten, die mij allen beklagen en mij allen zouden kunnen redden. Zij zullen mij dooden; begrijpt gij dat, MARIA? Mij dooden, in koelen bloede, tot een schouwspel voor het volk, tot welzijn van de maatschappij! Groote God!

» Ach, hadden die gezworenen haar ten minste gezien, mijne lieve kleine MARIA! Zij zouden begrepen hebben, dat men den vader van een kind van drie jaren het leven niet moet benemen."

» Is 't wel zeker, dat ik sterven moet, eer het avond wordt? Is 't wel zeker, dat ik het ben? Dat dof geraas op de straten; die stroom van volk, die zich voortstuwt langs de grachten; die gendarmes, die zich reeds gereed maken in de kazernen; die priester in het zwart; die andere man met zijne bloedroode handen: dat alles geldt mij! Ik ben het, die sterven moet! Ik, dezelfde, die in dit vertrek is, die leeft, die zich beweegt, die ademt, die hier zit aan deze tafel, welke op eene andere tafel gelijkt, en even goed elders zou kunnen staan; ik, in één woord, deze, dien ik nu aanraak, dien ik voel, en wiens kleeding die plooijen maakt, die ik daar zie!"

» Zij zeggen, dat het niets is, dat men geene smart lijdt, dat het een zacht uiteinde is, dat de dood, op die wijze, zeer vereenvoudigdt wordt.

» Maar wat is dan die doodstrijd van zes weken, dat zieltogen van twaalf uren lang? Wat zijn dan die angsten van dien laatsten dag, die zoo traag en zoo snel voorbijgaat? Wat is die ladder van folteringen, waarvan de uiterste sport aan het schavot reikt?

» Dat zal dan, waarschijnlijk, geen lijden zijn.

» Verwekt het niet even dezelfde smartelijke gewaarwordingen, alsof ons bloed, drup voor drup, werd afgetapt, alsof ons denkvermogen, vonk voor vonk, werd uitgedoofd?

» En dan nog: men lijd er niet onder! Zijn zij er zeker van? Wie heeft het hun gezegd?

» Heeft men ooit gehoord, dat een afgekapt hoofd zich bloedend uit de mand opgeheven, en het volk toegeroepen heeft: » het doet geen pijn?"

En nu nog, ten slotte, een treffend staal van hardverscheurende verbeeldingskracht!

» Ik ontwaakte, rillende, en overdekt met een koud zweet.

» De goede biechtvader zat aan het voeteinde van mijn bed, en las gebeden. » Heb ik lang geslapen?" vroeg ik.

» Mijn zoon," zeide hij, » gij hebt een uur geslapen. » Men heeft u kind hier gebragt: zij » wacht op u, daar, in het naaste vertrek. Ik » wilde niet, dat men u wekken zou."

» Och," riep ik uit, » mijn dochtertje! Laat » men mijn dochtertje bij mij brengen!"

» Zij is als eene roos, frisch en bloozend; zij heeft groote, heldere oogen; zij is schoon.

» Men had haar een kleedje aangedaan, dat haar goed stond.

» Ik vatte haar bij de hand; ik nam haar op, in mijne armen; ik zette haar op mijne knien; ik kuste haar op de haarlokken.

» Waarom kwam zij zonder hare moeder?— Hare moeder is ziek, hare grootmoeder ook. 't Is wel.

» Met verwondering zag zij mij aan. Gewillig liet zij zich streelen, omhelzen, overdekken met kussen; maar, van tijd tot tijd, wierp zij toch een' ongerusten blik op hare voedster, die in een' hoek zat te weenen.

» Eindelijk kon ik spreken.

» MARIA!" zeide ik, » lieve MARIA!"

» Ik drukte haar woest aan mijne volgekropte borst. Zij gaf een' kleinen schreeuw. » Och, » gij doet mij pijn, mijnheer!" zeide zij.

» *Mijnheer!* 't Is wel haast een jaar geleden, dat zij mij niet gezien heeft, dat arme kind. Zij heeft mij vergeten; trekken, spraak, toon, alles is haar vreemd geworden; en buitendien, wie kan mij erkennen, met dezen baard, deze kleederen, dit verbleekt gelaat? Hoe! reeds uitgewischt uit dat geheugen, het eenigste, waarin ik zoo gaarne wenschte voort te leven! Hoe! reeds geen vader meer! Reeds gedoemd, om dat woord niet meer te hooren; dat woord uit de taal der kinderen, zoo zoetluidend, dat het geene plaats kan behouden in de taal der volwassenen: *papa!*

» En toch, dat woord nog één keer, nog slechts één' enkelen keer uit dezen mond te hooren; dat zou alles zijn, wat ik verlangde voor de veertig jaren levens die men mij ontneemt.

» Luister, MARIA," zeide ik; terwijl ik hare beide kleine handjes in de mijne vouwde, » kent » gij mij niet?"

» Zij zag mij aan met hare schoone oogen, en antwoordde: » Och neen!"

» Zie mij eens goed aan," hernam ik, » welnu, weet gij niet, wie ik ben?"

» Ja," zeide zij, » een heer."

» Helaas! Slechts één eenig wezen op deze wereld lief te hebben, het lief te hebben met de innigste liefde, en te zien, dat het u aanblikt, dat het op u staart, dat het u toespreekt en u antwoordt, en dat het u toch niet kent; van niemand anders troost te begeeren, dan van dat wezen, en in dat wezen het eenigste te zien, dat niet weet, hoe gij hijgt naar troost in de ure des doods, die nabij is: welk eene wreede foltering!

» MARIA," hervatte ik, » hebt ge een *papa?*"

» Ja, mijnheer," antwoordde het kind.

» Wel nu, waar is hij?"

» Zij sloeg hare groote, sprekende oogen met verwondering op: » Ach, weet ge 't dan niet? Hij is dood."

» Ik had haar bijna laten vallen: zij gaf een schreeuw.

» Dood!" zeide ik. » MARIA, weet ge, wat » het zeggen wil: dood zijn?"

» Ja, mijnheer," hernam zij: » hij is in de » aarde en in den hemel."

» En aanstonds liet zij volgen:

» Ik bid onzen Lieven Heer voor hem, 's mor» gens en 's avonds, op moeders schoot.'

» Ik kuste haar op het voorhoofd. » MARIA, » zeg mij uw gebed eens op."

» Dat kan ik niet, mijnheer. Een gebed, dat » doet men niet op den dag. Kom van avond » bij ons aan huis; dan zal ik het opzeggen.'

» Dat was te veel. Ik viel haar in de rede: » MARIA, ik ben uw *papa!*"

» Och kom!" zeide zij.

„ Ik vervolgde: „ Wilt gij wel dat ik uw „ *papa* ben?"

„ Het kind wendde zich af. „ Neen! Mijn „ *papa* was veel mooijer."

„ Ik overdekte haar met kussen en tranen. Zij zocht zich los te maken uit mijne armen, en riep: „ Gij doet mij zeer met uwen baard."

„ Ik zette haar weder op mijne knien, en staarde haar met de tederste blikken aan; vervolgens vroeg ik:

„ MARIA, kunt gij lezen?"

„ Ja," hernam zij, „ ik kan wel lezen. Ik „ lees de letters bij moeder."

„ Welnu, lees dan eens wat," zeide ik, terwijl ik haar op een papier wees, dat zij verkreukt, in een van hare kleine handjes hield.

„ Zij schudde het lieve hoofdje. „ O ja; maar „ ik kan nog pas fabels lezen."

„ Nu, beproef het eens; laat hooren, lees op."

„ Zij vouwde het papier open, en begon te spellen, met het vingertje op de letters: „ V, O, N, *von*, N, I, S, *nis*, VONNIS."

„ Ik scheurde 't haar uit de hand. 't Was mijn doodvonnis, dat zij mij voorlas! Hare voedster had het papier gekocht, voor een' stuiver. Mij kostte het meer!

„ Wat ik gevoelde, is niet uit te spreken. Mijne heftige beweging had het kind verschrikt; bijna begon zij te schreijen; maar eensklaps zeide zij: „ Och, geef mij mijn papier weder! „ Weet ge, 't is om te spelen."

„ Ik gaf haar over aan hare voedster. „ Breng „ haar weg!"

„ En ik viel neder op mijn stoel, somber, koud, wanhopend. Nu moesten zij komen, nu! Ik ben los van alles; de laatste vezel, die mijn hart aan 't leven hechtte, is verbroken; ik ben rijp voor 't geen zij met mij voorhebben."

Ook de vertaler heeft zijne gansch niet gemakkelijke taak, naar ons oordeel, uitmuntend volbragt, en in eene zuivere taal de schoonheden van het oorspronkelijke zeer goed weten te bewaren. Wij wenschen hem de voldoening, toe, dat zijn arbeid door onze landgenooten gunstig worde ontvangen. Wij wenschen meer; wij wenschen, (en men mag het geheele boekje een welsprekend pleit voor de vervulling van dezen *vromen wensch* heeten) op godsdienstige en menschkundige gronden, dat dezelve het zijne moge toebrengen, om eenmaal in ons vaderland de vreeselijke doodstraf, die den weg ter bekering voor altijd geweldadig afsnijdt, en daardoor, als 't ware, in dien der Voorzienigheid zelve grijpt, voor mildere en meer Christelijke beginselen te doen wijken.

(*Overgenomen.*)

Te PARAMARIBO bij J. J. ENGELBRECHT.